

Posudek oponenta habilitační práce

Univerzita Karlova

Fakulta

Obor habilitace

Pedagogická

Speciální pedagogika

Uchazeč

Pracoviště

Habilitační práce

PhDr. Michal Vostrý, Ph.D.

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem

Edukační intervence osob s Alzheimerovou nemocí a podpora sociální adaptability v kontextu komprehenzivní rehabilitace

Oponent

Pracoviště

doc. PaedDr. Petr FRANIOK, Ph.D.

Pedagogická fakulta Ostravské univerzity

Předkládaná habilitační práce Michala Vostrého Edukační intervence osob s Alzheimerovou nemocí a podpora sociální adaptability v kontextu komprehenzivní rehabilitace zpracovává v podstatě multidisciplinární téma, které zasahuje rovněž do oblasti speciální pedagogiky. Obecněji vzato jsou edukační intervence v kontextu komprehenzivní rehabilitace v České republice (dříve v Československu) tématem, které sice předestřel již prof. Miloš Sovák, ale podrobněji se uvedeným tématem zabýval a nezbytnou komparaci se zahraničními zdroji provedl až v 90. letech 20. století prof. Ján Jesenský. Michal Vostrý zvolil pro výzkumné šetření skupinu specifických osob s Alzheimerovou nemocí. Novější a relativně přesnější poznatky o tomto degenerativním onemocnění se datují až ke konci 20. století. V českém prostředí je minimum studií, které se této nebo příbuzné problematice věnují.

Posuzovaná habilitační práce obsahuje 197 textových stran. Seznam použité literatury je značně rozsáhlý – 431 titulů odborných zdrojů s významným zastoupením zahraniční literatury v originále (zejména anglosaské). Habilitační práce je tradičně rozčleněna na teoretickou a empirickou část. Teoretickou část tvoří 3 rozsáhlé kapitoly, ve kterých se habilitant s adekvátní hloubkou věnuje obecné problematice stárání a stárnutí v 21. století. Druhá kapitola je věnována syndromu demence v obecnější rovině. Kromě prevalence a klasifikace se autor rovněž zabývá diagnostikou demence z pohledu pomáhajících profesí a symptomy kognitivních funkcí. V závěru kapitoly je provedena deskripce klinického obrazu Alzheimerovy nemoci. Další kapitolu „Speciální části teoretických východisek“ lze považovat

za veskrze speciálněpedagogickou. Vedle léčebné rehabilitace se M. Vostrý zabývá ostatními součástmi komprehenzivní rehabilitace, tj. sociální, edukační a kognitivní rehabilitací. Prezentovaná kapitola poukazuje na stěžejní oblasti ucelení rehabilitace, které lze uplatnit při rehabilitaci seniorů trpících Alzheimerovou nemocí. Zde považují za vhodné, aby habilitant specifikoval roli speciálního pedagoga v procesu komprehenzivní rehabilitace. V textu teoretických kapitol se průběžně vyskytují odkazy na cizojazyčné odborné zdroje.

Empirická část

Výzkumné šetření bylo realizováno jako longitudinální šetření s komparací probandů experimentální a kontrolní skupiny. Jeho cílem bylo představit důležitost komprehenzivní rehabilitace se zaměřením na ergoterapii a speciálněpedagogické intervence (str. 86). Propojení obou oblastí vnímá habilitant jako důležité a odkazuje v tomto na vztah klinické logopedie a medicíny (tamtéž). Samotnému výzkumnému šetření předcházela nevelký předvýzkum. Hlavním cílem výzkumu bylo představit důležitost komprehenzivní rehabilitace se zaměřením na ergoterapii a speciální pedagogiku při vědomí zřetelného průniku v intervenčních přístupech a zásadách v ergoterapeutické a speciálněpedagogické (zejména psychopedické) intervenci. Cíle výzkumného šetření byly orientovány na součinnost speciálněpedagogické a ergoterapeutické intervence, na změnu úrovně kognitivních funkcí u testovaných probandů a rovněž na zvládání běžných denních činností (sociální adaptabilitu). Pro tyto účely byla sestavena experimentální a kontrolní skupina probandů. Dvě formulované hypotézy zaměřené na zlepšení kognitivních funkcí a zlepšení úrovně sociální adaptability byly následně operacionalizovány. Při výzkumném šetření byl použit standardizovaný Addenbrookský kognitivní test (ACER-R test), který vychází ze známého MMSE testu (Mini Mental State Examination) a pro oblast sociální adaptability test základních denních činností (Barthel Index). Výzkum byl realizován na souboru 40 probandů experimentální skupiny a 39 probandů kontrolní skupiny. Získaná data jsou zpracována metodami matematické statistiky. Určité zlepšení u probandů experimentální skupiny je spojováno s realizovanou intervencí (3 x týdně). Závěry výzkumného šetření a formulovaná doporučení poukazují na potřebu úzké spolupráce mezi speciálními pedagogy a nelékařskými zdravotnickými obory a profesemi (ergoterapeuti, kliničtí logopedové). Formální úprava a jazyková úroveň odpovídá požadavkům kladeným na habilitační práce.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

Specifikujte roli speciálního pedagoga v procesu komprehenzivní rehabilitace v případě osob s Alzheimerovou nemocí.

Jakým způsobem byly získány informované souhlasy probandů.

V čem spatřujete přínos práce pro speciálněpedagogickou teorii a praxi.

Závěr

Habilitační práce Michala Vostrého Edukační intervence osob s Alzheimerovou nemocí a podpora sociální adaptability v kontextu komprehenzivní rehabilitace *splňuje* požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Speciální pedagogika.

V Ostravě dne 24. 8. 2023